

Namn, titel, telefon

2015-08-11

RÖG-

Samuel Andersson, Brandingenjör

010-4804012

Information till allmänheten avseende BillerudKorsnäs AB,
enligt 14 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och
begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Upprättad 2015-08-11 av Räddningstjänsten Östra Götaland

Innehåll

Bakgrund	3
Kontaktuppgifter	3
Verksamhet och farliga ämnen.....	3
Risker vid verksamheten på BillerudKorsnäs AB.....	4
Varning till allmänheten vid olycka på BillerudKorsnäs AB.....	5
Räddningstjänsten Östra Götalands plan för räddningsinsatser på BillerudKorsnäs AB	6
Räddningstjänstens arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på BillerudKorsnäs AB.....	7
Ytterligare information	8

Bakgrund

BillerudKorsnäs AB bedriver sådan verksamhet att de omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den så kallade Sevesolagstiftningen. I denna lagstiftning finns det två kravnivåer, beroende på vilken mängd kemikalier som hanteras, men i båda finns det krav gällande att delge allmänheten information om risker i verksamheten och hur dessa hanteras. BillerudKorsnäs omfattas av den högre kravnivån.

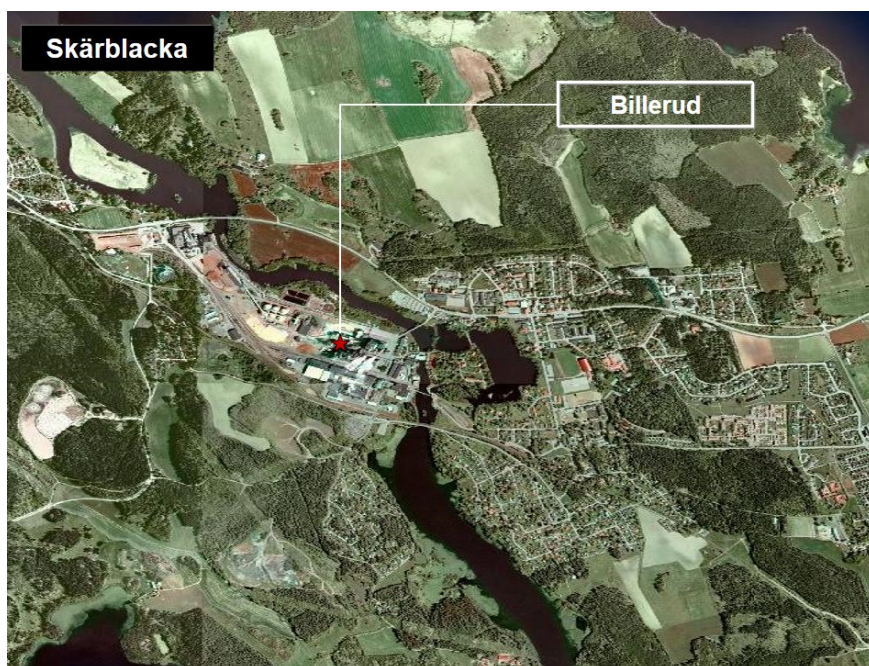
Kontaktuppgifter

BillerudKorsnäs Skärblacka AB

Bergslagsvägen 46, Skärblacka

Tel: 011 – 24 53 00

Kontaktperson: Roger Adolfsson, brand- och säkerhetschef

BillerudKorsnäs lokalisering i Skärblacka.

Verksamhet och farliga ämnen

BillerudKorsnäs Skärblacka bruk är ett massa- och pappersbruk som producerar olika typer av pappersmassor. Av massan tillverkas blekt avsalumassa för försäljning, blekt kraftpapper, oblekt säckpapper samt fluting som är det veckade mittskiktet i kartong. Tillverkningen sker på fyra pappersmaskiner och en fläktorkmaskin. Produktionsenheterna kan grovt delas in i vedrenseri, massabruk, kemikalieåtervinning och pappersbruk.

Farliga ämnen hanteras i huvudsak inom massafabriken och kemikalieåtervinningen. Här lossas och lagras bland annat **syrgas**, **svaveldioxid**, **väteperoxid** och **natriumklorat**. Transportavdelningen hanterar och lagrar dessutom **gasol** som förbrukas vid pappersbruket. Merparten av kemikalierna transporteras till bruket på järnväg.

BillerudKorsnäs omfattas av Sevesolagstiftningens högre kravnivå på grund av att deras hantering av giftiga ämnen, svaveldioxid, överstiger 20 ton samt att deras hantering av brandfarlig gas, gasol, överstiger 50 ton.

Svaveldioxid

Svaveldioxid är en giftig och frätande gas som förvaras under tryck. Vid ett läckage finns risk för förgiftning- och frätskador vid inandning av ångor eller vid hudkontakt med ämnet. Eftersom svaveldioxid är en gas i grundform riskerar den vid ett läckage att spridas i skadliga koncentrationer över ett större område. Om förvaringstank eller andra trycksatta delar utsätts för värme kan det leda till en kärlsprängning.

Utsläpp som sprids till mark, grundvatten eller vattendrag kan förorsaka miljöskador.

Gasol

Gasol är en mycket brandfarlig gas som förvaras tryckkondenserat under tryck. Gasol antänds lätt och kan brinna i ett explosionsartat förlopp under vissa omständigheter. Om förvaringstank eller andra trycksatta delar utsätts för värme kan det leda till en kärlsprängning, en så kallad BLEVE. Det är dock mycket ovanligt i Sverige.

Väteperoxid

Väteperoxid är en oxiderande vätska, vilket innebär att det är ett brandunderstödjande ämne som vid en brand kan orsaka ett intensivt brandförlopp. Vissa oxiderande ämnen kan ge explosionsartade brandförlopp eller våldsamma reaktioner tillsammans med något bränsle, eller själva sönderfalla våldsamt om de hettas upp. Om ämnet kommer i kontakt med brännbara organiska material kan detta antändas spontant. Väteperoxid är också frätande och orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon samt är skadligt vid inandning.

Natriumklorat

Natriumklorat är ett fast ämne som är oxiderande vilket innebär att det är ett brandunderstödjande ämne som vid en brand kan orsaka ett intensivt brandförlopp. Natriumklorat kan självantända eller explodera vid kontakt med brännbara material, metallpulver eller ammoniumföreningar. Natriumklorat är skadligt vid förtäring och giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.

Syrgas

Syrgas är en oxiderande gas som förvaras under kylkondenserat under tryck. Det innebär att den är brandunderstödjande och vid en brand orsakar ett intensivt brandförlopp. Många material som är obrännbara i luft kan antändas med hjälp av syrgas.

Risker vid verksamheten på BillerudKorsnäs AB

BillerudKorsnäs har analyserat riskerna vid anläggningen och funnit att riskerna för allmänheten främst är explosion till följd av ett **gasolutsläpp** eller utsläpp av den giftiga gasen **svaveldioxid**.

Vid ett större **utsläpp av gasol**, som är en tyngre gas än luft, kan gasen driva i väg med vinden eller längs marken och senare antändas. Den explosion som då uppstår kan orsaka stora skador på oskyddade människor utomhus, vilket kan resultera i svåra brännskador och skador till följd av tryckvågen. Människor är bättre skyddade inomhus mot en sådan explosion. Den tryckökning som explosionen medför kan i tät bebyggelse också orsaka materiella skador närmast explosionen och personer kan bli klämda av rasmassor där.

Sannolikheten för en explosion som får effekter utanför anläggningen har dock bedömts som små.

Vid ett större **utsläpp av svaveldioxid** kan människor som vistas i närområdet drabbas. Svaveldioxid är en giftig och frätande gas som påverkar i första hand andningsorganen och kan ge bestående skador även i låga doser. Astmatiker är speciellt känsliga. Eftersom gasen är tyngre än luft kommer ett utsläpp att röra sig längs marken och ansamlas i lågpunkter. Sannolikheten för en olycka med allvarliga konsekvenser har bedömts som små. Olyckor i samband med transporter och lossning utgör de största riskerna.

Ett läckage av svaveldioxid är giftigt, främst via andningsvägarna.

Ett utsläpp av gasol kan orsaka en kraftig brand och/eller explosion.

I båda fallen bör personer i närheten söka skydd inomhus med stängda fönster och ventilation så att huset blir så tätt som möjligt. Undvik att vistas intill ytterväggar.

Varning till allmänheten vid olycka på BillerudKorsnäs AB

Vid en händelse på BillerudKorsnäs aktiveras ett lokalt utrymningslarm som hörs på anläggningen och dess omgivning. Allmänheten varnas och informeras vid situationer som kan innebära fara för liv. För detta ändamål finns varnings- och informationssystemet "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). Systemet består dels av sirener för utomhusvarning och dels av meddelande i radio och TV. Systemet är till för att snabbt kunna nå ett stort antal människor i ett eventuellt riskområde.

Sirenerna ljuder i 7 sekunder och är tysta i 14 sekunder. Detta skall pågå minst 2 minuter.

När du hör signalen gör följande;

- Gå inomhus.
- Stäng dörrar, fönster och ventilation.
- Lyssna på radio och TV.

Så snart som möjligt efter att sirenerna har utlösts ska ett varningsmeddelande gå ut i radio och TV. Meddelandet ska upprepas inom fem minuter och sänds alltid i samtliga radio- och TV-kanaler, som omfattas av systemet. Meddelandet ska innehålla följande information:

- vad som hänt
- vad som utgör det akuta hotet mot liv, hälsa och miljö
- anvisningar om vad människor ska göra för att skydda sig
- vad allmänheten kan göra för att eventuellt underlätta räddningsarbetet

Om du hamnar i rök eller gasmoln;

Rök och gas kan ha starkt stickande lukt som kan ge sveda i ögon och näsa samt ge irritation i halsen och hosta.

- **Tänk på vindriktningen! Sök dig bort från olyckan.**
- **Gå från vindriktningen.**
- **Du kan göra ett tillfälligt "flyktfilter" genom att andas genom en fuktad trasa.**

När faran upphört ska signalen "faran över" sändas: en 30 sekunder lång, sammanhängande signal. Sirenerna för utomhusvarning provas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december klockan 15.00.

Räddningstjänsten Östra Götaland har möjlighet att utlösa VMA både från skadepplatsen och från Räddningscentralen på station Lambohov, Linköping. Dessutom har vissa verksamheter fått tillstånd att själva utlösa VMA för att snabbt kunna varna allmänheten i omgivningen. BillerudKorsnäs har denna möjlighet och kan på egen hand aktivera ett VMA som Räddningstjänsten Östra Götaland sedan kompletterar med information till radio och TV.

Räddningstjänsten Östra Götalands plan för räddningsinsatser på BillerudKorsnäs AB

För att kunna ingripa vid olyckor som hotar människors liv och hälsa, egendom och miljö finns totalt 16 räddningsstationer i Räddningstjänsten Östra Götaland, organiserade inom fem kommuner. Av våra dessa är fyra heltidsbemannade, två i Linköping och två i Norrköping. Det finns alltid minst 60 utryckande brandmän och 16 befäl i jour och beredskap. För ledning,

samordning och samverkan finns dessutom befäl och operatör för inre ledning, en insatschef och en räddningschef i beredskap.

För olyckor som kan inträffa på Billerud Skärblacka har Räddningstjänsten Östra Götaland insatsplaner med information om anläggningen och annat förberett ledningsstöd. Insatsplanerna syftar till att underlätta och stödja räddningspersonalen i syfte att på ett effektivt sätt kunna begränsa följderna av en olycka och att varna och skydda allmänheten.

Vid ett större **utsläpp av svaveldioxid** kommer Räddningstjänsten Östra Götaland i första hand att rädda personer i omedelbar fara. Detta kommer att utföras genom att utrymma personer i riskområdet, utföra livräddande personsanering på människor som varit utsatta för höga koncentrationer, utföra akut sjukvård och genom att varna personer i hotade områden. I andra hand kommer Räddningstjänsten att stoppa eller begränsa utflödet av gasen och i nödvändig omfattning normalisera situationen. Räddningstjänsten Östra Götaland har utrustning och kompetens för att arbeta i miljöer med mycket höga koncentrationer av svaveldioxid. Speciell utrustning finns även för sanering av skadade personer. Både Räddningstjänsten och BillerudKorsnäs har möjligheter att aktivera varningssystemet VMA.

Vid en **explosion till följd av ett gasolutsläpp** på BillerudKorsnäs kommer Räddningstjänsten Östra Götaland att i samverkan med deras personal för att säkerställa att inte fler explosioner äger rum. Om byggnadsdelar kollapsat kommer arbetet att inrikta sig på att söka efter personer. Räddningstjänsten kommer att samverka med experter i hållfastighet för att på ett så säkert sätt som möjligt söka igenom rasmassorna. Resurser för att göra tunga lyft har räddningstjänsten på specialenheter och övrig nödvändig utrustning kommer att rekvireras från företag i regionen. För att eftersöka saknade personer har Polismyndigheten hundar speciellt utbildade på att söka efter människor.

Utöver dessa lokala och regionala samverkansparter har Räddningstjänsten Östra Götaland tillgång till ett nationellt kontaktnät av expertis inom en rad områden som förmedlas genom Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Genom MSB kan vi också hjälp få med bedömningar och rekvirering av statliga resurser.

Räddningstjänstens arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på BillerudKorsnäs AB

I verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningens högre kravnivå ställs långtgående krav på det interna säkerhetsarbetet. Detta medför att Räddningstjänsten Östra Götalands kontakter med dessa verksamheter bygger på ett nära samarbete.

Tillsyn

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) är central samordnande myndighet för Sevesoregelverket och tillsynen utförs av Länsstyrelsen. I tillsynen deltar företrädare för kommunens miljö- och hälsoskyddskontor och räddningstjänsten. För information om den senast utförda tillsynen eller planerade tillsyner på BillerudKorsnäs, se Länsstyrelsens webbsida www.lansstyrelsen.se/ostergotland eller kontakta dem på 010-223 50 00.

Utöver denna tillsyn utför Räddningstjänsten tillsyn utifrån Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. En särskild paragraf (2 kap. 4§) i denna lag ställer mer långtgående krav på företag som bedömts bedriva verksamhet där en olycka skulle kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Samtliga företag som omfattas av den så kallade Sevesolagen omfattas också av denna paragraf och benämns som farliga verksamheter. Med stöd av denna lag för Räddningstjänsten Östra Götaland en dialog med verksamhetsutövaren om vilken beredskap verksamheten bör hålla inför en eventuell olycka.

Övningar

I Sevesolagstiftningen finns krav på att verksamheter som omfattas av den högre kravnivån och räddningstjänsten ska samöva minst en gång var tredje år. För detta finns en upprättad övningsplan som omfattar samtliga Sevesoverksamheter och innehåller tidpunkter för när och hur verksamheten övades senast samt när nästa övning ska ske. Övningar hålls regelbundet med BillerudKorsnäs för att identifiera brister i beredskapen och för att utveckla och hitta nya säkerhetshöjande åtgärder.

Ytterligare information

För mer information om;

- Sevesolagstiftningen, se MSB:s webbsida <https://www.msb.se/seveso>
- Tillsynen över verksamheten eller frågor kring myndighetsutövningen, kontakta Länsstyrelsen på 010-223 50 00 eller Räddningstjänsten Östra Götaland på telefonnummer 010-480 40 00.
- Om verksamheten och anläggningen, se kontaktuppgifter för verksamheten ovan.
- Det finns också mer information gällande Räddningstjänstens förebyggande arbete, resurser och förmåga avseende en räddningsinsats på BillerudKorsnäs vid förfrågan på telefonnummer 010-480 40 00.